

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
z dnia 13 grudnia 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Mieście Otwock z 1 Pułku Praskiego na Antoniego Obarskiego.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Prezydentowi Miasta Otwocka.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944 - 1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Miasto Otwock nie wykonało ustawowego obowiązku i nie dokonało zmiany nazwy ulicy z 1 Pułku Praskiego. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu

na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa 1 Pułku Praskiego wypełnia normę art. 1 ustawy.

Pełna nazwa 1 Pułku Praskiego to 1 Pułk Praski Piechoty. Sformowany został 14 maja 1943 r. w obozie sieleckim, w składzie 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, w oparciu o etat nr 04/501 radzieckiego pułku strzeleckiego gwardii. Pułk przez cały okres wojny walczył w składzie 1 Dywizji Piechoty. W dniach 12 – 13 października 1943 r. bił się pod Lenino. Wszedł do walki w pierwszym rzucie na lewym skrzydle dywizji i nacierał w kierunku wsi Trygubowo. Na przełomie lipca i sierpnia 1944 r. Pułk walczył o przyczółki na Wiśle pod Dęblinem. Wiosną 1945 r. walczył na Wale Pomorskim, pod Mirosławcem, nad Zalewem Szczecińskim, forsował Odrę i Starą Odrę, a w ostatnich dniach wojny uczestniczył w zdobyciu Berlina. W stolicy III Rzeszy współdziałał z 19 i 35 Brygadą Zmechanizowaną 1 Korpusu Zmechanizowanego gen. Kriwoszeina i nacierał między ulicami Bismarck Strasse, Schiller Strasse, Goethe Strasse i Neue Kant Strasse w kierunku stadionu sportowego. Na przełomie maja i czerwca 1945 r. oddział dyslokowany został do Białegostoku. Później przeniesiono go do Warszawy, gdzie zajął koszary na Pradze przy ul. 11 Listopada. W lipcu 1945 r. dwie kompanie ze składu Pułku wzięły udział w tzw. „obławie augustowskiej”. W październiku 1945 r. Pułk otrzymał etat pokojowy nr 2/21 o stanie 1875 żołnierzy, a w lutym 1947 r. etat nr 2/31 o stanie 1586 żołnierzy. We wrześniu 1948 r. przeniesiono go na kolejny etat nr 2/82 o stanie osobowym 1683 żołnierzy. Rok później dokonano kolejnej reorganizacji przenosząc pułk na etat nr 2/95 nieznacznie zmniejszając ogólną liczbę żołnierzy. W marcu 1951 r. jednostkę przeformowano na etat nr 2/140 o stanie 1994 żołnierzy. Wysokie stany osobowe Pułku wynikały z faktu, że był jednostką stołeczną zabezpieczającą szereg przedsięwzięć na terenie Warszawy. We wrześniu 1955 r. jednostka przeformowana została w 1 Pułk Zmechanizowany i przeniesiona do Legionowa. W 1957 r. oddział ponownie przeniesiono do Warszawy, gdzie zajął koszary w Wesolej.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych, niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy z ulicy 1 Pułku Praskiego na ulicę Antoniego Obarskiego. Pismem z dnia 9 listopada 2017 r. znak: WGG.6625.5.2017.JC Prezydent Miasta Otwocka przekazał stanowisko Rady Miasta Otwocka podjęte na sesji w dniu 8 listopada 2017 r. Rada Miasta Otwocka zaproponowała zmianę nazwy ulicy z 1 Pułku Praskiego na Antoniego Obarskiego.

Antoni Obarski (1909-2007) był nauczycielem, organizatorem oświaty, autorem opracowań dydaktycznych z zakresu edukacji dorosłych. W czasie II Wojny Światowej żołnierz ZWZ-AK, więziony przez hitlerowców na Zamku Lubelskim. Po wojnie poświęcił się pracy zawodowej, słynął z talentów organizatorskich. Kierował Powiatowym Inspektoratem Oświaty w Otwocku w latach 1956 - 1966. W tym okresie na terenie powiatu wybudowano 24 placówki oświatowe. W Otwocku rozpoczęto wznoszenie budynku dla Technikum Nukleonowego, a nowe siedziby otrzymało pięć szkół podstawowych, w tym Szkoła Podstawowa nr 3, w pobliżu której znajduje się wzmiankowana ulica. Po odejściu z inspektoratu Antoni Obarski kierował szkołami zaocznymi: Liceum Ekonomicznym i policealnym Studium Ekonomicznym, a następnie pracował jako nauczyciel geografii w Zespole Szkół Ekonomicznych. Otrzymał liczne odznaczenia państwowe, m. in. Krzyż „Polonia Restituta” i medal Komisji Edukacji Narodowej. Autor monografii powiatu otwockiego (praca magisterska na UW, 1964) oraz zbioru wierszy i wspomnień „To było dawno” (Otwockie Towarzystwo – Kulturalne, 1999).

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Miasta Otwocka w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu Otwock przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipera

